

Mavronichis proti Kypru, rozsudek ze dne 24. 4. 1998

Stěžovatel: Mavronichis

Žalovaný stát: Kypr

Číslo stížnosti: 28054/95

Datum: 24.04.1998

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: občanskoprávní řízení, přiměřená lhůta/délka řízení, spravedlivý proces

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

24. dubna 1998

VĚC MAVRONICHIS

(Rozsudek ve věci Mavronichis versus Kypr)

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“), zasedající v souladu s článkem 43 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a v souladu s příslušnými ustanoveními Jednacího řádu Soudu B jako Senát, který tvořili soudci R. Bernhardt, předseda, F. Matscher, L.-E. Pettiti, A. Spielmann, N. Valticos, E. Palmová, A. N. Loizou, J. Casadevall, P. van Dijk a dále H. Petzold, tajemník Soudu, a P. J. Mahoney, zástupce tajemníka Soudu, po uzavřené poradě Senátu, která se konala ve dnech 29. ledna a 27. března 1998, posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ byl postoupen Soudu vládou Kyperské republiky (dále jen „Vláda“) dne 7. května 1997 během tříměsíční lhůty stanovené článkem 32 § 1 a článkem 47 Úmluvy. Tomu předcházelo podání stížnosti (č. 28054/95) proti Kypru předložené u Evropské komise pro lidská práva (dále jen „Komise“) podle článku 25 kyperským občanem, panem Michaellem Mavronichisem, dne 10. července 1995.

Vláda se ve své žádosti odvolávala na články 44 a 48 a na prohlášení, jímž Kypr uznal obligatorní pravomoc Soudu (článek 46). Předmětem uvedeného podání byla žádost o vydání rozhodnutí, zda skutkový děj případu založil porušení závazků zakotvených v článku 6 § 1 Úmluvy odpovědným státem.

2. K dotazu učiněnému v souladu s ustanovením 35 § 3 písm. d) Jednacího řádu Soudu B

stěžovatel ustanovil svým právním zástupcem advokáta pana C. Cleridese.

3. Vytvořený Senát zahrnoval ex officio A. N. Loizou, zvoleného soudce s kyperským občanstvím (článek 43 Úmluvy), a R. Ryssdala, předsedu Soudu (ustanovení 21 § 4 písm. b/ Jednacího řádu Soudu B). Dne 3. července 1997, za účasti tajemníka Soudu, vylosoval předseda jména dalších sedmi členů, jimiž se stali F. Matscher, L.-E. Pettiti, R. Macdonald, A. Spielmann, N. Valticos, J. Casadevall a P. van Dijk (článek 43 in fine Úmluvy a ustanovení 21 § 5 Jednacího řádu Soudu B). Následně pak pan Bernhardt, místopředseda Soudu, nahradil pana Ryssdala a paní Palmová nahradila pana Macdonalda, když oba z nich se nemohli dále účastnit projednávání případu (ustanovení 21 § 6, druhý pododstavec, Jednacího řádu Soudu B).
4. Jako předseda Senátu (ustanovení 21 § 6 Jednacího řádu Soudu A) konzultoval prostřednictvím tajemníka Soudu pan Ryssdal se zástupcem Vlády A. Markidesem, s právním zástupcem stěžovatele a s delegátem Komise organizaci řízení (ustanovení 39 § 1 a 40). V souladu s následným usnesením obdržel tajemník Soudu vyjádření stěžovatele dne 5. prosince a Vlády dne 12. prosince 1997. Na jejich základě předseda rozhodl dne 1. prosince 1997 vyhovět žádosti Vlády o prodloužení tříměsíční lhůty pro její připomínky.
5. Dne 1. prosince 1997 se předseda rozhodl poskytnout stěžovateli právní pomoc (ustanovení 4 Dodatku k Jednacímu řádu Soudu).
6. S přihlédnutím k připomínce stěžovatele, Vlády a delegáta Komise a po ověření, že byly splněny podmínky pro odchytku od obvyklého postupu (ustanovení 27 a 40 Jednacího řádu Soudu B), se Senát rozhodl nekonat v daném případě ústní jednání a pan Ryssdal souhlasil s tím, aby právní zástupce stěžovatele a Vláda založili do spisu připomínky k obsahu podání druhé strany.
7. Zástupce Vlády a právní zástupce stěžovatele založili do spisu v kanceláři Soudu ve dnech 5. a 7. ledna 1998 dodatkové připomínky k žádostem protistrany o spravedlivé zadostiučinění. Dopisem ze dne 21. ledna 1998 informoval delegát Komise tajemníka Soudu, že neshledává nezbytným předložit připomínky k podáním a dodatkovým podáním stran.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Zvláštní okolnosti případu
2. Stěžovatel, který je povoláním účetní, se narodil v roce 1949 a žije v Nikósii.
3. Důvody stěžovatelovy stížnosti
4. Stěžovatel, který v rozhodné době byl samostatně výdělečně činný, požádal o místo hlavního účetního v Úřadu pro odborné vzdělání, veřejného orgánu vytvořeném zákonem. Byl tu pouze jeden protikandidát, jistý pan I.
5. Dne 2. listopadu 1981 Úřad pro odborné vzdělání jmenoval do funkce pana I., ačkoli stěžovatel měl vyšší kvalifikaci. Úřad usoudil, že stěžovatel je pro dané místo až příliš kvalifikovaný a že toto místo by pro něj neskýtalo dostatečné pracovní uspokojení. Proti rozhodnutí o jmenování pana I. se stěžovatel odvolal k Nejvyššímu soudu.
6. Pan I. rezignoval v říjnu 1982 a místo hlavního účetního bylo zrušeno v listopadu 1983.
7. Dne 6. června 1984 Nejvyšší soud při rozhodování o předběžné námitce Úřadu pro odborné vzdělání shledal, že ačkoli místo bylo zrušeno, stěžovatel má i nadále zájem, aby jeho případ byl projednán. Soud se přiklonil názoru, že pokud by konstatoval, že stěžovateli bylo místo odmítnuto neprávem, pak by mohl být v důsledku toho pokládán za poškozeného ve smyslu ustanovení článku 146 § 6 Ústavy (viz odstavec 21 níže). Dne 22. února 1986 prohlásil Nejvyšší soud rozhodnutí Úřadu pro odborné vzdělání za neplatné s odůvodněním, že Úřad bezdůvodně nepřihlédl k vyšší kvalifikaci stěžovatele.
8. Řízení před Obvodním soudem v Nikósii
9. Dne 13. dubna 1987 podal stěžovatel u Obvodního soudu v Nikósii civilní žalobu proti Úřadu pro odborné vzdělání o náhradu škody ve smyslu článku 146 § 6 Ústavy (viz odstavec 21 níže). Úřad pro odborné vzdělání založil do spisu své podání dne 8. října 1987.

10. Dne 18. dubna 1988 Obvodní soud v Nikósii stanovil datum jednání na 16. května 1988. Tohoto dne obě strany požádaly soud, aby stanovil datum ústního jednání, které tak bylo stanoveno na den 8. listopadu 1988. Dne 8. listopadu 1988 soud z vlastního podnětu odročil ústní jednání na 20. dubna 1989, kdy opět z vlastního podnětu odročil ústní jednání na 27. října 1989. Dne 26. října 1989 požádala žalovaná strana o odročení. Stěžovatel nevznesl námitky a ústní jednání bylo odročeno na 7. února 1990.
11. Dne 7. února 1990 začal obvodní soud posuzovat případ. Jelikož však posuzování tohoto dne nebylo uzavřeno, odročil soud řízení na 7. března 1990, přičemž tohoto dne požádal advokát stěžovatele o odročení. Jelikož protistrana nevznesla námitky, nařídil soud ústní jednání na 5. dubna 1990. Tohoto dne počalo nové posuzování případu. Jelikož však posuzování nebylo ukončeno, odročil soud případ na 10. května 1990, kdy jej opět z vlastního podnětu odročil na 5. června 1990. Dne 5. června 1990 bylo ústní jednání ukončeno a soud si vyhradil čas na přípravu rozsudku.
12. Dne 30. listopadu 1990 vynesl obvodní soud rozsudek, v němž přiznal stěžovateli částku 2128 kyperských liber (CYP).
13. Odvolací řízení před Nejvyšším soudem
14. Dne 8. ledna 1991 se stěžovatel odvolal k Nejvyššímu soudu co do výše přiznané částky. Úřad pro odborné vzdělání předložil křížové odvolání, v němž navrhoval, aby žaloba stěžovatele byla zamítnuta.
15. Dne 12. srpna 1994 si stěžovatel stěžoval u tajemníka Nejvyššího soudu na průtahy v řízení.
16. Dne 15. března 1995 se k danému případu konalo ústní jednání. Strany souhlasily, aby křížové odvolání bylo projednáno jako první, jelikož se tak upraví všechny soudem dosud neprojednané otázky.
17. Dne 20. června 1995 dospěl Nejvyšší soud k názoru, že jeho rozhodnutí ze dne 22. února 1986, jímž prohlásil jmenování pana I. za neplatné (viz výše odstavec 12), nezaložilo závazek Úřadu pro odborné vzdělání jmenovat stěžovatele, a v důsledku toho nelze stěžovatele pokládat za poškozenou osobu ve smyslu článku 146 § 6 Ústavy (viz odstavec 21 níže). Následné zrušení místa nemohlo založit právo na náhradu škody. Úřad pro odborné vzdělání byl v podstatě povinen znovu posoudit otázku, kdo má být jmenován na předmětné místo ve světle výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu. Avšak při svém rozhodování, zda tak má učinit, byl Úřad oprávněn zvážit možnost zrušení uvedeného místa, což bylo v souladu se zákonem.

Ve světle výše uvedených skutečností povolil Nejvyšší soud křížové odvolání a zamítl žalobu stěžovatele.

1. Relevantní vnitrostátní právo
2. Kyperská ústava stanoví:

Článek 146

„1. Nejvyšší ústavní soud má výlučnou pravomoc rozhodnout s konečnou platností o stížnosti, která je mu postoupena ohledně žaloby, že rozhodnutí, jednání nebo opomenutí jakéhokoli orgánu, úřadu či osoby, vykonávající správní pravomoc, odporuje některému ustanovení této Ústavy nebo kterémukoli zákonu nebo znamená exces nebo zneužití pravomoci svěřené takovému orgánu, úřadu či osobě. ...

4. Při rozhodování o takové stížnosti ústavní soud může:

(a) potvrdit zcela nebo částečně takovéto rozhodnutí nebo jeho nevydání; nebo

(b) prohlásit zcela nebo částečně takovéto rozhodnutí nebo nevydání rozhodnutí neplatným a bez jakéhokoli účinku; nebo

(c) prohlásit, že k nečinnosti buď úplně nebo částečně nemělo dojít a že cokoli bylo opomenuto, mělo být vykonáno.

...

6. Každá osoba poškozená rozhodnutím nebo jednáním prohlášeným za neplatné ve smyslu odstavce 4 tohoto Článku nebo opomenutím, o němž bylo rozhodnuto, že k němu nemělo dojít, bude oprávněna, pokud její žalobě nebylo vyhověno orgánem, úřadem nebo příslušnou osobou, zahájit soudní řízení o náhradu škody nebo o poskytnutí jiné nápravy a získat spravedlivé odškodnění, o němž rozhodne soud, nebo získat jinou spravedlivou nápravu, jakou jen soud může poskytnout.“

Článek 172

„Republika odpovídá za každé protiprávní jednání nebo opomenutí, které způsobí škodu, k němuž došlo při výkonu nebo údajném výkonu pravomoci úředníků nebo orgánů republiky. Takováto odpovědnost bude upravena zákonem.“

22. Ve svém rozsudku ve věci Generální prokurátor republiky v. Markoullides a ostatní (/1996/ 1 Cyprus Law Reports 243) potvrdil Nejvyšší ústavní soud svou dřívější judikaturu, že osoba poškozená správním aktem musí nejdříve dosáhnout anulování a teprve poté má právo žalovat o náhradu škody ve smyslu ustanovení článku 146 § 6 Ústavy. Dále pak žalobce, poškozený správním aktem prohlášeným za neplatný ve smyslu článku 146 § 4, musí zahájit řízení o náhradu škody v souladu s článkem 146 § 6, nikoli podle ustanovení článku 172 Ústavy.

V tomtéž rozsudku pak Nejvyšší ústavní soud konstatoval, že výše náhrady škody, jež má být přiznána státnímu úředníkovi, který byl neoprávněně propuštěn, nemá být stanovena na základě principů aplikovatelných v pracovním právu, nýbrž na základě úvahy o tom, co je „spravedlivé“ za daných okolností, s přihlédnutím k zavinění administrativy a žalobce. Soud prohlásil:

„Náhrady škody v případech, jako je tento, musí být „spravedlivou náhradou“, jak je stanoveno v paragrafu 4 článku 146, a při výkladu tohoto výrazu nalezneme velkou pomoc v tom, jak Státní rada Francie postupovala v případě Deberles (7. dubna 1933). Zde bylo konstatováno, že v případě podobném svou povahou tomuto při stanovení náhrady škody ve vztahu k rozhodnutí prohlášenému neplatným je třeba vzít v úvahu důležitost zavinění administrativy a žal obce. „

ŘÍZENÍ PŘED KOMISÍ

23. Ve své stížnosti předložené Komisi dne 10. července 1995 (č. 28054/95) pan Mavronichis s odvoláním na článek 6 § 1 Úmluvy tvrdil, že jeho žaloba na náhradu škody nebyla vyřízena v přiměřené lhůtě. Připomněl rovněž článek 13 na podporu své stížnosti, že neobdržel náhradu škody navzdory tomu, že obdržel rozsudek v tom smyslu, že jeho práva byla porušena tím, že nebyl jmenován na místo ve veřejném sektoru, které pak bylo následně zrušeno.
24. Komise (První komora) prohlásila stížnost za přípustnou dne 26. června 1996, pokud jde o stížnost podle článku 6 § 1 Úmluvy, a zamítla její zbývající část. Ve své zprávě ze dne 15. ledna 1997 (článek 31) vyjádřila jednomyslný názor, že článek 6 § 1 byl porušen.

KONEČNÉ NÁVRHY PŘEDLOŽENÉ SOUDU

25. Stěžovatel ve svém podání požádal Soud, aby konstatoval, že skutkové okolnosti tohoto případu zakládají porušení článku 6 § 1 Úmluvy, a aby mu přiznal spravedlivé zadostiučinění podle článku 50.

Vláda oproti tomu ve svém podání požádala Soud, aby konstatoval, že článek 6 § 1 Úmluvy nelze na daný případ aplikovat. Alternativně uvedla, že toto ustanovení nebylo porušeno.

PRAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy
2. Stěžovatel tvrdil, že doba, kterou potřebovaly vnitrostátní soudy k rozhodnutí o jeho žalobě na náhradu škody proti Úřadu pro odborné vzdělání, byla nepřiměřená a že byla v rozporu s článkem 6 § 1 Úmluvy, který v daném kontextu stanoví:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla ... v přiměřené lhůtě projednána ... soudem.“ 27. Komise souhlasila s argumenty stěžovatele, zatímco Vláda tvrdila, že článek 6 § 1 Úmluvy není na předmětné řízení aplikovatelný. Alternativně pak uvedla, že skutkové okolnosti tohoto případu nezakládají porušení tohoto ustanovení.

1. Aplikovatelnost článku 6 § 1
2. Argumenty uvedené před Soudem
3. Vláda zpochybnila aplikovatelnost článku 6 § 1 na řízení o náhradě škody zahájené stěžovatelem. Přitom zdůraznila, že stěžovatelova žaloba je neodlučitelně spjatá s veřejnoprávním oprávněním být jmenován na stálé místo ve veřejné korporaci, což stěžovatel sám tvrdil ve svém dřívějším podání. Civilní žalobu nelze izolovat od veřejnoprávní žaloby, jelikož rozhodnutí civilního soudu o jeho nároku na náhradu škody bylo konečným stadiem při rozhodování o jeho veřejnoprávním oprávnění. Jelikož ve strasbourské judikatuře je jasné stanoveno, že oprávnění ohledně přístupu k zaměstnání ve veřejném sektoru nespádají pod pojem „civilní práva“, je třeba učinit závěr, že s tím spojená civilní řízení jsou rovněž vyloučena z rozsahu článku 6 § 1.

Na podporu tohoto tvrzení Vláda uvedla, že je mylné klást na roveň stěžovatelovu civilní žalobu podle článku 146 § 6 Ústavy s civilní žalobou proti republice ve smyslu článku 172 Ústavy (viz odstavec 21 výše). Za první, a to na rozdíl od žalobce napadajícího administrativu podle článku 172, žaloba stěžovatele byla závislá na zajištění úspěšného výsledku jeho žaloby na náhradu škody. Za druhé, podle kyperského práva civilní soudy při výkonu jejich jurisdikce podle článku 146 § 6 nestanoví rozsah škody odkazem na právní normy upravující pracovněprávní vztahy. Naopak jsou povinny vycházet z toho, co je za daných skutkových okolností spravedlivé, a z tohoto důvodu musí přihlídnout k zavinění žalobce a k zavinění administrativního orgánu (viz odstavec 22 výše).

Z těchto důvodů nelze tvrdit, že řízení o náhradu škody v sobě zahrnovalo spor o „civilní právo“.

29. Stěžovatel zdůraznil, že řízení před Obvodním soudem v Nikósii a odvolací řízení před Nejvyšším soudem bylo svou povahou civilní. Jak prvoinstanční, tak i odvolací řízení jsou upravena obecnými pravidly civilního řízení a žalovaný, i když jde o veřejný orgán, má během celého řízení stejný status jako kterákoli jiná soukromá strana žalovaná v civilním sporu. Účelem této žaloby bylo docílit civilní nápravy formou odškodnění a skutečnost, že řízení o náhradu škody předcházelo dřívější anulování rozhodnutí Úřadu pro odborné vzdělání, nemohla nic změnit na tom, že výsledek tohoto řízení byl rozhodující pro soukromoprávní oprávnění.

Z těchto důvodů stěžovatel zastával názor, že se může odvolávat na článek 6 § 1 Úmluvy.

30. Komise dospěla k závěru, že se stěžovatel může odvolávat na článek 6 § 1 před orgány Úmluvy s ohledem na peněžní povahu žaloby, která byla předmětem napadeného řízení. Toto bylo pro Komisi rozhodujícím prvkem bez ohledu na skutečnost, že řízení o náhradu škody odviselo od

předchozího docílení anulování správního aktu stěžovatelem nebo že vnitrostátní soudy přihlížejí k veřejnoprávním kritériím při stanovení škody u žalob předložených podle článku 146 § 6 Ústavy.

31. Hodnocení Soudu

32. Soud poznamenává, že strany nepopíraly, že se jedná o spor („contestation“) mezi stěžovatelem a státními orgány o jeho právo na náhradu škody vyplývající z anulování rozhodnutí Úřadu pro odborné vzdělání jej zaměstnat. Ústřední otázka se týká klasifikace tohoto práva pro účely aplikovatelnosti článku 6 § 1 Úmluvy. V tomto ohledu Vláda tvrdí, že právo uplatňované stěžovatelem formou civilní žaloby nemohlo nikdy vykazovat rysy „civilního práva“, jelikož mělo svůj původ a také záviselo na výsledku veřejnoprávní žaloby proti rozhodnutí, jímž mu byl odmítnut přístup k zaměstnání ve veřejném sektoru - tedy šlo o otázku spadající mimo rozsah článku 6 § 1 (viz odstavec 28 výše).

32.I když je pravdou, že Soud pokládal spory týkající se, inter alia, zaměstnávání úředníků za spory nespádající pod rozsah článku 6 § 1 (viz například rozsudek ve věci Neigel versus Francie ze dne 17. března 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997-II, str. 410-11, § 43), je třeba poznamenat, že v daném případě otázka zaměstnání ve veřejném sektoru nebyla těžištěm civilní žaloby stěžovatele.

Je třeba v této souvislosti poznamenat, že cílem stěžovatele při podání civilní žaloby nebylo zajistit si jmenování do místa hlavního účetního v Úřadu pro odborné vzdělání, ani znovuzahájení řízení o zaměstnání. Na každý pád žádná z těchto možností nebyla uskutečnitelná vzhledem k tomu, že místo, o které se ucházel, bylo zrušeno ještě předtím, než podal civilní žalobu (viz odstavce 11 a 20 výše). Stěžovatel podal svou žalobu na státní orgány pouze s cílem získat finanční náhradu s ohledem na správní akt, který úspěšně napadl dřívější žalobou. Kromě toho, přihlédne-li se k jasným podmínkám článku 146 § 6 Ústavy (viz odstavec 21 výše), je diskutabilní tvrdit, že vnitrostátní právo žalovaného státu přiznávalo stěžovateli právo požadovat náhradu škody teprve poté, co dosáhl anulování rozhodnutí Úřadu pro odborné vzdělání (viz, mutatis mutandis, rozsudek ve věci Neves e Silva v. Portugalsko ze dne 27. dubna 1989, Serie A č. 153-A, str. 14, § 37).

33. Pokud jde o veřejnoprávní rysy civilní žaloby, na něž upozornila Vláda (viz odstavec 28 výše), nelze tvrdit, že převažují nad převážně soukromoprávními rysy řízení, jehož výsledek byl rozhodující pro to, zda je stěžovatel oprávněn obdržet náhradu škody od žalovaného orgánu, a v kladném případě v jaké výši: jinými slovy, jak již bylo uvedeno výše (viz odstavec 32), toto právo mělo čistě peněžní povahu a jeho základ spočíval ve vnitrostátním právu.

Z toho lze vyvodit závěr, že civilní žaloba zahrnovala spor o „civilní právo“ a že článek 6 § 1 je na daný případ aplikovatelný.

1. Shoda s článkem 6 § 1

2. Argumenty uplatňované před Soudem

3. Stěžovatel tvrdil, že otázky obsažené v jeho žalobě nebyly složité. Přesto však celková doba do konečného rozhodnutí o jeho žalobě náhradu škody se protáhla na osm let, dva měsíce a osm dní. Stěžovatel kritizoval skutečnost, že Nejvyššímu soudu trvalo více než čtyři roky a dva měsíce, než stanovil datum ústního jednání o jeho případu, i když jeho právní zástupce požádal soud, aby se jeho odvoláním zabýval (viz odstavec 18 výše). Stěžovatel požádal Soud, aby učinil závěr, že přemrštěnou délkou řízení je třeba přičíst na vrub liknavému přístupu k řízení, jenž zaujaly zejména soudní orgány, a aby konstatoval, že se stal obětí porušení článku 6 § 1 Úmluvy.

4. Vláda s touto analýzou nesouhlasila. Podle ní délku prvoinstančního řízení nelze pokládat za nepřiměřenou, přihlédne-li se ke kritériím, jež Soud v tomto kontextu aplikuje. Vláda upozornila na to, že stěžovatel neměl námitky proti žádosti žalované strany o odročení ze dne 26. října 1989 a že on sám požádal o odročení dne 7. března 1990, kterému bylo vyhověno (viz

odstavce 14 a 15 výše). Pokud jde o délku odvolacího řízení, Vláda upozornila na skutečnost, že v poslední době došlo u Nejvyššího soudu k podstatnému nahromadění případů a že tento faktor nelze přehlédnout při rozhodování o přiměřenosti lhůty, která uplynula do vynesení konečného rozsudku.

Z těchto důvodů nedošlo podle tvrzení Vlády k porušení článku 6 § 1.

36. Komise poznamenala, že předmětné řízení započalo dne 13. dubna 1987 a skončilo dne 20. června 1995 – celkové období trvalo osm roků, dva měsíce a osm dní. I když přiznání práva na individuální stížnosti žalovaným státem nabylo účinnosti dne 1. ledna 1989, Komise má za to, že stav řízení k tomuto dni je třeba vzít v úvahu při posuzování přiměřenosti jeho délky.

Pokud se týká délky řízení před Nejvyšším soudem, Komise především poznamenala, že případ zůstal v klidu po dobu více než čtyři roky a dva měsíce. Podle názoru Komise je třeba průtahy v odvolacím řízení přičíst na vrub státu a nelze je ospravedlnit odkazem na přetíženost Nejvyššího soudu. Proto Komise dospěla k závěru, že délka řízení byla přemrštěná a nespĺňovala požadavek přiměřenosti ve smyslu článku 6 § 1.

2. Hodnocení Soudu

3. Soud shledává, že s cílem posoudit požadavek přiměřené lhůty ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy je třeba se zabývat pouze řízením o civilní žalobě podané stěžovatelem dne 13. dubna 1987 (viz odstavec 13 výše), které skončilo dne 20. června 1995 (viz odstavec 20 výše). Předchozí žalobu je třeba z tohoto posuzování vyloučit. I přes její důležitost pro otázku aplikovatelnosti článku 6 § 1 (viz odstavec 32 výše), nebyla nikdy délka řízení o této žalobě předmětem stěžovatelovy stížnosti předložené orgánům Úmluvy (viz odstavec 23 výše). Za této situace, která nebyla zpochybněna, zabrala celková délka řízení o inkriminované civilní žalobě osm roků, dva měsíce a osm dní. Dále je třeba připomenout, že při posuzování přiměřenosti délky řízení ve světle vytvořené judikatury Soudu (viz odstavec 38 níže) je třeba přihlídnout ke skutečnosti, že lhůta, vůči níž mu přísluší jurisdikce *ratione temporis*, počala běžet dne 1. ledna 1989, kdy nabylo účinnosti prohlášení Kypru ohledně práva na individuální stížnost ve smyslu článku 25 Úmluvy. Stejně jako Komise i Soud konstatuje, že přesto je třeba při rozhodování vzít v úvahu i stav projednávání případu k tomuto dni (viz, z nejnovějších případů, rozsudek ve věci *Proszaková versus Polsko* ze dne 16. prosince 1997, Reports 1997-VIII, str. 2772, § 31).*)
4. Na tomto základě bude Soud, s odkazem na svou ustálenou judikaturu k této problematice, hodnotit přiměřenost délky napadeného řízení ve světle specifických okolností případu, s přihlídnutím k jeho složitosti, chování stěžovatele a chování státních orgánů včetně vnitrostátních soudů zabývajících se případem v první instanci i v odvolacím řízení (viz, mimo jiné, výše zmíněný rozsudek ve věci *Proszaková*, str. 2772, § 32; rozsudek ve věci *Robins versus Spojené království* ze dne 23. září 1997, Reports 1997-V, str. 1810, § 33 a rozsudek ve věci *Duclos v. Francie* ze dne 17. prosince 1996, Reports 1996-VI, str. 2180-81, § 55).
5. Soud má za to, že případ stěžovatele v podstatě znamená zabývat se otázkou odpovědnosti a rozsahu náhrady škody, kde měly vnitrostátní soudy výhodu ustálené judikatury (viz odstavec 22 výše). Délku řízení nelze vysvětlit složitostí posuzovaných otázek. V tomto ohledu Soud konstatuje, že Nejvyšší soud mohl o případu rozhodnout relativně rychle poté, co bylo stanoveno ústní jednání na 15. března 1995.

Nezávisle na období, jež bylo nutné pro prvoinstanční řízení, Soud především konstatuje, že kancelář Nejvyššího soudu neučinila žádná opatření k tomu, aby odvolací řízení proběhlo v období mezi 8. lednem 1991 a 15. březnem 1995 (výše odstavce 17 až 19 výše). Stojí za zmínku, že například nebyly učiněny žádné procesní úkony k tomu, aby ústní jednání bylo zařazeno na seznam s cílem vyřešit incidenční otázky. To je třeba pokládat za významné období nečinnosti. Vláda se snažila vysvětlit tuto skutečnost odkazem na objem práce, který v uvedeném období musel Nejvyšší soud zvládnout.

Avšak nepřiměřené průtahy nelze takto omluvit a je třeba je přičíst na vrub státu, neboť je třeba připomenout, že článek 6 § 1 ukládá smluvním státům povinnost organizovat svůj vlastní soudní systém takovým způsobem, aby jejich soudy mohly splnit všechny požadavky, včetně povinnosti projednat případy v přiměřené lhůtě (viz rozsudek ve věci *Philis v. Řecko* /č. 2/ ze dne 27. června 1997, Reports 1997-IV, str. 1084, § 40).

40. Proto došlo k porušení článku 6 § 1 v tom smyslu, že o „civilním právu“ stěžovatele nebylo rozhodnuto „v přiměřené lhůtě“.
41. K aplikaci článku 50 Úmluvy
42. Stěžovatel požadoval spravedlivé zadostiučinění podle článku 50 Úmluvy, který stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že rozhodnutí nebo opatření soudního nebo každého jiného orgánu Vysoké smluvní strany je zcela nebo částečně v rozporu se závazky vyplývajícími z této Úmluvy, a jestliže vnitrostátní právo této strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků takového rozhodnutí nebo opatření, rozhodnutí Soudu přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Peněžitá škoda
2. Stěžovatel požadoval částku 25 000 kyperských liber (CYP) jako náhradu škody za finanční ztrátu, kterou utrpěl z důvodu nepřiměřené délky předmětného řízení. Uvedl, že pokračoval v samostatně výdělečné činnosti v očekávání, že bude vyhověno jeho žalobě na náhradu škody proti státním orgánům v přiměřené lhůtě, pravděpodobně do konce roku 1989. Do této doby mohl znát výsledek své civilní žaloby. Požadovaná částka je rozdílem mezi částkou, kterou by byl býval vydělal v letech 1990 až 1992, kdyby získal placené zaměstnání, a částkou, kterou fakticky vydělal v této době jako osoba samostatně výdělečně činná, když vyčkával rozhodnutí o své žalobě proti žalovanému úřadu. Alternativně pak žádal na Soudu, aby mu na základě volné úvahy přiznal výše zmíněnou částku.
3. Delegát Komise neměl k návrhu stěžovatele žádné připomínky. Oproti tomu Vláda uvedla, že stěžovatel neutrpěl žádnou peněžní ztrátu, přičemž připomněla, že Nejvyšší soud na závěr rozhodl, že stěžovatel nemá nárok na náhradu škody.
4. Soud konstatuje, že vzhledem k tomu, že předmětné řízení nemělo za cíl zajistit stěžovateli jmenování do funkce, tento neprokázal příčinnou souvislost mezi konstatovaným protiprávním jednáním a tvrzenou finanční ztrátou. Proto Soud tuto žádost zamítá.
5. Morální škoda
6. Stěžovatel uvedl, že nepřiměřená délka řízení znamenala těžkou újmu na jeho fyzickém i psychickém zdravotním stavu. Na podporu tohoto svého tvrzení předložil lékařskou zprávu, v níž bylo uvedeno, že průtahy v řízení u stěžovatele vyvolaly stres, úzkost a depresi. V tomto ohledu požadoval stěžovatel náhradu ve výši 10 000 CYP.
7. Stejně jako u náhrady škody z předchozího titulu neměl delegát Komise ani k tomuto požadavku žádné připomínky. Vláda požádala Soud, aby rozhodl a stanovil, že rozsudek ve prospěch stěžovatele bude sám o sobě spravedlivým zadostiučiněním ve vztahu k jakékoli utrpěné morální škodě.
8. S přihlédnutím k nepřiměřené délce řízení, o níž lze rozumně tvrdit, že vyvolala u stěžovatele v daném případě úzkost a stres, Soud na základě principu spravedlnosti přisuzuje stěžovateli částku 3000 CYP jako náhradu z tohoto titulu.
9. Náklady a výdaje
10. Stěžovatel požadoval na Soudu, aby mu přisoudil celkovou částku 5292,10 CYP, která se skládá z částky 507,50 CYP vynaložené při řízení před vnitrostátními soudy a z částky 4784,60 CYP vynaložené před orgány Úmluvy při projednávání stížnosti na porušení článku 6.
11. Delegát se k této požadované částce nevyjádřil. Vláda prohlásila, že pokud by Soud konstatoval porušení článku 6 § 1 Úmluvy, byla by připravena uhradit stěžovateli náklady a výdaje za podmínky, že požadované částky byly skutečně a nezbytně vynaloženy a že byly přiměřené

okolnostem.

12. Soud má za to, že náklady požadované v souvislosti s vnitrostátním řízením nelze pokládat za náklady vynaložené s cílem předejít porušení konstatovanému Soudem. Proto Soud tuto část žádosti zamítá. Pokud se jedná o náklady a výdaje požadované v souvislosti s řízením před orgány Úmluvy, Soud shledává požadovanou částku přiměřenou a přiznává ji v plné výši spolu s případně splatnou daní z přidané hodnoty, sníženou o částku 2000 francouzských franků, obdrženu formou právní pomoci ze strany Rady Evropy.
13. Úroky z prodlení
14. Vzhledem k informacím, jež má Soud k dispozici, sazba zákonných úroků aplikovatelná na Kypru ke dni vynesení tohoto rozsudku činí 8 % ročně.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Potvrzuje, že článek 6 § 1 je na daný případ aplikovatelný a že byl porušen;
2. Potvrzuje,

(a) že žalovaný stál je povinen zaplatit stěžovateli ve lhůtě tří měsíců částku 3000 (tři tisíce) kyperských liber jako náhradu morální škody;

(b) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli ve lhůtě tří měsíců částku 4784 (čtyři tisíce sedm set osmdesát čtyři) kyperských liber a 60 (šedesát) centů jako náhradu nákladů a výdajů s případně splatnou daní z přidané hodnoty, sníženou o částku 2000 (dva tisíce) francouzských franků přepočtených na kyperské libry kursem aplikovatelným ke dni vynesení tohoto rozsudku;

(c) že budou zaplacený běžné úroky o roční úrokové míře 8 % po uplynutí výše uvedené tříměsíční lhůty až do konečného vyrovnání;

3. Zamítá zbytek stěžovatelova požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém a francouzském jazyce a vyhlášeno na veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Strassbourgu dne 24. dubna 1998.

Herbert PETZOLD

tajemník

Rudolf BERNHARDT

Předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strassbourgu - přílohový sešit XV/98, Rozsudek Evropského soudu o stížnosti č. 25086/94, str. 6.